

พิษสารอินทรีย์ระเหยและสารทำละลาย (Organic solvent poisoning)

สารอินทรีย์ระเหยและสารทำละลาย เป็นสารประกอบของสารเคมีที่ได้จากอุตสาหกรรมถ่านหินน้ำมัน (Coal-tar Industry) และอุตสาหกรรมปิโตรเคมี ถูกการนำมาใช้ประโยชน์อย่างกว้าง ในอุตสาหกรรมการผลิตต่าง ๆ ได้แก่ อุตสาหกรรมผลิตพลาสติก เส้นใยสังเคราะห์ ยางสังเคราะห์ ผลิตภัณฑ์หมึกพิมพ์ กาว น้ำยาทำความสะอาด อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ และห้องปฏิบัติการทางเคมี เป็นต้น

การสัมผัสกับสารอินทรีย์ระเหยและสารทำละลาย ในโรงงานอุตสาหกรรมหรือจากสิ่งแวดล้อมที่มีการปนเปื้อน ทำให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพได้ พิษสารอินทรีย์ระเหยและสารทำละลายที่สำคัญ ได้แก่ พิษเบนซีน (Benzene poisoning) พิษโทลูอีน (Toluene poisoning) พิษสไตรีน (Styrene poisoning) พิษไตรคลอโรเอธิลีน (Trichloroethylene poisoning) เป็นต้น

ในปี พ.ศ. 2556 (ค.ศ. 2013) สำนักระบาดวิทยา ได้รับรายงานผู้ป่วยได้รับพิษจากสารอินทรีย์ระเหยและสารทำละลาย จำนวน 15 ราย ไม่มีรายงานผู้เสียชีวิต ภาคตะวันออก เฉียงเหนือมีการรายงานผู้ป่วยมากที่สุด 10 ราย รองลงมาคือ ภาคกลาง 2 ราย ภาคเหนือ 2 ราย และภาคใต้ 1 ราย (รูปที่ 1) รายงานผู้ป่วยสูงสุดในเดือนกุมภาพันธ์ 4 ราย เดือนมกราคม (3) ตุลาคม (3) มีนาคม (1) พฤษภาคม (1) กรกฎาคม (1) กันยายน (1) และธันวาคม (1)

จังหวัดที่มีการรายงานผู้ป่วยมากที่สุด คือ จังหวัดศรีสะเกษ 5 ราย รองลงมาคือ อุบลราชธานี (2) ตาก นครสวรรค์ ปัตตานี เพชรบุรี ยโสธร สมุทรปราการ สุรินทร์ อุตรดิตถ์ จังหวัดละ 1 ราย (รูปที่ 2) ผู้ป่วยส่วนใหญ่เข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลชุมชน 11 ราย โรงพยาบาลศูนย์/โรงพยาบาลทั่วไป 3 ราย โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล 1 ราย จำแนกเป็นผู้ป่วยเพศหญิง 7 ราย ชาย 8 ราย อัตราส่วนเพศหญิงต่อเพศชาย 1: 1.1 กลุ่มอายุที่มีรายงานผู้ป่วยมากที่สุด คือ กลุ่มอายุ 25 - 34 ปี จำนวน 4 ราย รองลงมาคือ

อายุ 65 ปีขึ้นไป (3), 0 - 4 ปี (2), 35 - 44 ปี (2), 45 - 54 ปี (2), 5 - 9 ปี (1) และ 55 - 64 ปี (1) (รูปที่ 3) เป็นอาชีพ เกษตรกรรม 7 ราย รองลงมาคือ รับจ้างในโรงงาน อุตสาหกรรม (2) นักเรียน (2) ประกอบธุรกิจส่วนตัว (1) และอื่น ๆ (3)

จากข้อมูลที่ได้รับรายงาน ส่วนใหญ่ไม่สามารถระบุถึงชนิดสารอินทรีย์ระเหยและสารทำละลาย และไม่มีการระบุถึงสาเหตุปัจจัยที่ทำให้เกิดโรค มีเพียง 2 - 3 ราย เท่านั้น ที่ระบุลักษณะงาน เช่น การทำงานในอู่ซ่อมรถยนต์ ทำสีกันสนิม และ การทำเฟอร์นิเจอร์ไม้ ซึ่งลักษณะงานเหล่านี้ ส่วนใหญ่มีการใช้สารระเหยและสารตัวทำละลาย อย่างไรก็ตาม การรายงานผู้ป่วยจากระบบเฝ้าระวังโรคยังพบค่อนข้างน้อย เนื่องจากมีการปรับเปลี่ยนระบบการรายงานและไม่สามารถระบุชนิดของสารระเหยได้ชัดเจน ทั้งนี้อาจรวมถึงข้อจำกัดในการวินิจฉัยของแพทย์ และการซักประวัติเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญ ในการเฝ้าระวังโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม

อ้างอิง

1. Jonathan S Rutchik. *Organic Solvents*. [Online]. 2014. Available: <http://emedicine.medscape.com/article/1174981-overview#a0101>.
2. แสงโสม ศิริพานิช. แนวทางการวินิจฉัยเพื่อการรายงานโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม. พิมพ์ครั้งที่ 1. โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ กรุงเทพมหานคร, สิงหาคม 2547.

ผู้เรียบเรียง

กัญฐิกา ถิ่นทิพย์

บรรณาธิการวิชาการ

ดร.แสงโสม ศิริพานิช

Fig.1

Reported Cases of Organic solvent Poisoning by Region, Thailand, 2013

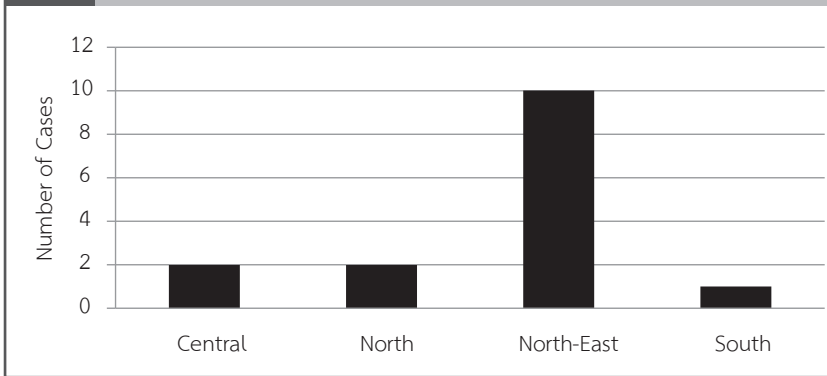

Fig.2

Reported Cases of Organic solvent Poisoning per 100,000 Population by Province, Thailand 2013

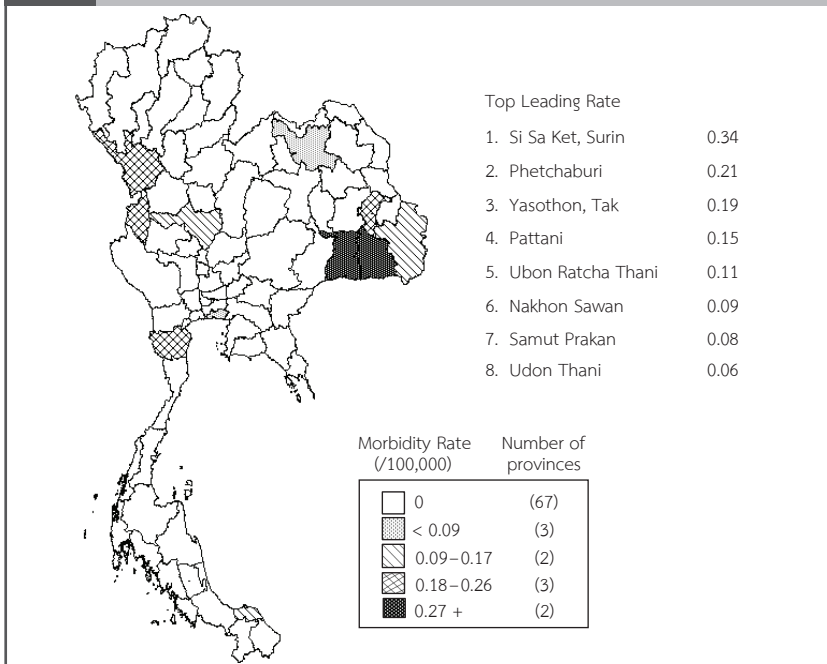

Fig.3

Reported Cases of Organic solvent Poisoning by Age-group, Thailand, 2013

